

konkretna sredstva, ki so potrebna za zunanji in notranji apostolat. Brez tega notranjega motorja pa nam bodo zunanji motorji rajši v škodo kakor v korist. V prvi vrsti moramo »spoznati vse spoznanje presegajočo ljubezen Kristusovo« (Ef 3, 19), potem si bomo pridobili tudi potrebno poznanje drugih stvari, ki so važne za apostolat. Brez tega, k čemur nas vodi na najbolj učinkovit način češčenja Srca Jezusovega, bi vse drugo bilo le »brneč zvon ali zveneče cimbele« (1 Kor 13, 1) in lahko tem večja podrtija, čim višja je bila stavba, katero smo zgradili (prim. Mt 7, 27).

Dr. ANTON STRLE

SPOMEN SVETOG JOSIPA U REDU SV. MISE

U nepromjenjivim dijelovima teksta sv. Mise spominju se na nekoliko mjesta razni sveci. Tako u Confiteor, u Suscipe sancta Trinitas, u Communicantes, u Nobis quoque peccatoribus i u Libera nos. Spominju se bl. Djevica Marija, sveti Mihovil Arkandjel, sv. Ivan Krstitelj, sveti apostoli, slavni sveti mučenici prve crkve. Ovo spominjanje temelji se na zajednici crkve vojujuće i crkve u slavi. U svetoj žrtvi svećenik slavi Boga, ali slavi i bl. Djevicu Mariju i svece, jer slaveći njih slavi samoga Boga, koji je mirabilis in sanctis suis, ta sveci su slatki plod sa drveta svetog križa, a ta žrtva križa obnavlja se u svetoj Misi. I jer je njihov život bio jedna žrtva s Gospodinom, to im Crkva ni jednim drugim činom ne može iskazati veću čast i slavu nego prinoseći svetu žrtvu u zajednici s njima. Ta oni i sada na nebesima prikazuju Bogu one iste osjećaje ljubavi i predanja, koje su nosili u svojem srcu ovdje na zemlji. Kao članovi mističnog tijela, kojemu je Krist glava, prikazuju još jednom i Krista i sebe nebeskom Ocu, i to toliko više i moćnije, koliko su po stepenu slave više s njime sjedinjeni.

Pored iskazivanja ove časti Crkva i zazivlje svece, da u ovom prevažnom činu isprosi njihov zagovor. U Confiteor moli bl. Djevicu, bl. Mihovila Arkandela, bl. Ivana Krstitelja, svete apostole Petra i Pavla i sve svete, da se mole za nas pred Gospodinom Bogom. U Libera ona moli Gospodina, da nam »po zagovoru blažene i slavne vazda Djevice Bogorodice Marije i bl. apostola Petra i Pavla, Andrije i svih svetih dade milostivo mir u dane naše.« Molitva kod prikazanja (»Primi sveto Trojstvo«) izražava ovu dvostruku svrhu spomena svetih u sv. Misi.

U navedenim molitvama, začudno, nigdje se ne spominje i ne zazivlje, uz bl. Djevicu Mariju i svete, sv. Josip. Istina je, Kanon je oblikovan i ustaljen u vrijeme, dok je skromni sv. Josip stajao »u pozadinu« Isusa i Marije. Sve liturgije spominju bl. Djevicu i apostole; nju, jer je, kako se ističe, majka žrtve, mater victimae sacrificii, a njih, jer su ovu žrtvu propovijedali i posvjedočili svojom smrću. Sveti mučenici se spominju, jer se je sveta žrtva prikazivala na grobu nekog svetog mučenika. Svece ispovjednike nije se unosilo u Kanon.

Otsutnost sv. Josipa iz Reda sv. Mise shvatljiva je za prvo doba kršćanstva. To je lijepo objasnio u svojem djelu o sv. Josipu dr. S. Bakšić: »Izvanje i općenito javno štovanje sv. Josipa nije se odmah od početka kršćanstva razvilo zbog vanjskih okolnosti. Razlog je ponajprije bio taj, što je trebalo da u dušu i srce duševno i čudoredno iskvarenog svijeta uđe najprije ispravna spoznaja božanskog Spasitelja. Isticati u tim okolnostima štovanje sv. Josipa u mnogom bi pogledu otežčalo nastojanje, da svijet u potpunoj veličini i dostojanstvu zagleda lik božanskog Spasitelja i njegove djevičanske majke. Drugi je razlog bio u tome, što su prvi vijekovi kršćanstva bili ispunjeni krvavim borbama za čast i proširenje Kristova imena, pa je razumljivo, da su pred oči vjernika jače iskočili uzvišeni likovi apostola i prvih mučenika, nego li uzvišena, doduše, ali tiha i skromna pojava sv. Josipa.«

Štovanje sv. Josipa se osobito budi u 12. vijeku i razvija se sve više tijekom vijekova, ali ono poprima naročiti zamah zadnjih sto godina, od Pija IX do današnjeg sv. Oca pape Ivana XXIII. Među raznim postulatima, što su ih članovi vatikanskog sabora predali Piju IX prva dva su se odnosila na sv. Josipa. U njima se je tražilo da se sv. Josipu dađe časnije mjesto u svetoj liturgiji i da se sv. Josipa proglasi zaštitnikom svete crkve. Pio IX radosno je prihvatio te prijedloge te je podigao blagdan sv. Josipa na svetkovinu prvog stepena i proglasio ga je zaštitnikom cijele Crkve. Pored toga posvetio je sv. Josipu mjesec ožujak. Lav XIII izdao je o sv. Josipu encikliku *Quamquam pluries*, u kojoj prikazuje sv. Josipa kao uzor ocima obitelji i radnicima. Tada je uvedena i molitva »K tebi se, o sveti Josipe, utječemo.« Pio X obogatio je litanije sv. Josipa novim oprostima, a Benedikt XV odredio je da svetkovina sv. Josipa bude zapovjedni blagdan i uveo je u misal predslavlje o sv. Josipu. Pio XI je svetkovinu

zaštite sv. Josipa propisao za cijelu Crkvu. Pio XII ustanovio je novu svetkovinu sv. Josipa radnika i sastavio u duhu ove svetkovine i posebnu molitvu sv. Josipu.

Poznato je da su sv. Ocu papi prigodom vatikanskog koncila i kasnije bili upućeni postulati da se ime sv. Josipa unese i u Red sv. Mise i to u Confiteor. Suscipe sancta Trinitas, Communicantes i Libera nos. Papa nije udovoljio ovoj molbi jedino iz liturgijskih razloga. No s pravom je dr. S. Bakšić u spomenutom djelu o sv. Josipu kazao: »Budući da liturgijske zapreke nisu nesavladive, opravdane su nade, da će se tečajem vremena liturgijsko štovanje sv. Josipa i u ovom smjeru proširiti i još više uzdignuti.«

Ako Crkva u Redu sv. Mise spominje svece zato, da u tom najsvečanijem činu štovanja Boga izrazi i njima posebnu čast i da zazove kod tog najuzvišenijeg žrtvovanja i njihov moćan zagovor, onda smatramo da se ova nada temelji na čvrstim dokazima uzvišenog dostojanstva sv. Josipa i njegove moćne zaštite. Nije svrha ovih redaka da dokazuje to dostojanstvo i moć, jer su to temeljito i opširno obradili i dokazali teolozi. Želimo samo istaknuti te izvanredne odlike, zbog kojih smatramo da bi sv. Josipu pripadalo mjesto uz spomen njegove prečiste zaručnice i ostalih svetaca koji se spominju u Redu sv. Mise.

»Nitko, osim Isusa i Marije, nije primio od Boga veći zadatak nego li ga je primio sv. Josip. Odvijeka i, poslije Isusa i Marije, prije ijednog drugog stvorenja, on je bio u misli Božjoj, i mimo bezbrojnih mogućih stvorenja posebno izabran da bude u zajednici s Isusom i Marijom u izvršenju onog otajstva »od vijeka sakrivenog u Bogu« (Efež. 3, 9). Bog je odabrao Mariju da bude Majka Isusova, a Josipa da bude njezin zaručnik i Isusu na neki način otac. Ali ista je bila odluka preodređenja i Marije i Josipa, naime ona kojom je Krist kao čovjek bio preodređen kao spasitelj svijeta. No, kada je postojala samo jedna odluka preodređenja Isusa, Marije i Josipa, morao je biti za svu trojicu samo jedan razlog bivstvovanja. Zato, jer je ova odluka, utjelovljenja bila formalno otkupiteljska, nije samo Isus dobio zadatak da izvrši otkupljenje čitavog ljudskog roda, niti čak sam Isus s Marijom, nego s Isusom i Marijom taj zadatak je na neki način dobio skupa i sv. Josip. I doista, nije li to ono, što hoće reći Crkva, kada u svojem liturgijskom himnu pjeva da je Bog »dao Josipu ministrum esse salutis« ili kada o trima člano-

vima svete obitelji bez razlike govori da su »nati in salutem gentium«? Zato se ne dolikuje da u štovanju odjeljujemo sv. Josipa od Isusa i Marije; nego kao što su na zemlji skupa radili na našem otkupljenju, tako trebaju biti sada zajednički predmet našeg štovanja« (S. Palmier: De participatione s. Joseph in mysterio incarnationis formaliter redemptivae).

Sv. Josip je sudjelovao u ovom djelu otkupljenja sklapanjući djevičansku ženidbu s bl. Djevicom Marijom, dakle omogućujući Isusu da siđe u njezino djevičansko krilo. On time sudjeluje u utjelovljenju skupa sa svojom zaručnicom, kojoj je on zakoniti, ali djevičanski muž. Zato i on ima udjela u slavi njezina materinstva. »Jer je postojao bračni vez između Josipa i bl. Djevice Marije, ne može biti dvojbe, da se je on više nego itko drugi približio ovom najodličnijem dostojanstvu, po kojem Bogorodica daleko natkriljuje sva stvorenja. Ženidba je naime zajednica i sjedinjene od svih najveće, koje po svojoj naravi donosi sa sobom zajednicu dobara jednoga s drugim. Stoga, ako je Bog dao Josipa bl. Djevici za zaručnika, dao joj ga je jamačno ne samo za druga u životu, za svjedoka njezina djevičanstva, za zaštitnika njezina poštenja, nego također za dionika njezina uzvišenog dostojanstva baš poradi toga bračnog saveza« (Lav XIII *Quamquam pluries*).

K tome on je otac Isusov. Ne doduše u tjelesnom smislu, ali u pravnom, jer je bio zakoniti muž Majke, koja je začela i rodila Isusa, pa je Isus i njemu pripadao ženidbenim pravom vlasništva. Zato Sveto pismo zove Mariju i Josipa roditeljima Isusovim.

Tako je sv. Josip postao glavar ove svete obitelji. Koliki ugled u očima njegove zaručnice i njegova Isusa, kolika ljubav, koliko poštovanje! Majka Božja i Sin Božji savršeno ga ljube, poštuju i slušaju, a on vodi za njih brigu i zapovijeda Božjem Sinu. »Zato se je Riječ Božja sv. Josipu čedno pokoravala, slušala je njegove naloge i iskazivala mu svaku čast, koju treba da iskazuju djeca roditelju.« (Lav XIII cit. encikl.). I sv. Evandjelje priznaje ovaj odnos Isusov ne samo prema njegovoj Majci, već i prema sv. Josipu kada kaže za Isusa: »I bio im je podlošan.«

Dostojanstvo sv. Josipa oglédava se i u njegovoj svetosti. Baš zato što mu je Bog povjerio tako velik zadatak, dapače najveći poslije onog povjerenog njegovoj prečistoj zaručnici, dao mu je i puninu milosti koja, uz jedini izuzetak presv.

Djevice, nadilazi milost danu bilo kojem svecu. A on je i surađivao s tom milošću, koja mu nije oduzimala slobodu pa potom ni zaslugu. I doista sv. Josip je uzor svih bogoslovskih i moralnih vrlina.

Dakle, dostojanstvo sv. Josipa nadilazi, osim onoga Božje Majke, sve svece. Njemu pripada takozvani kult protodulije, dok njima pripada samo kult dulije.

Iz dostojanstva sv. Josipa sasma je vidljiva i njegova izvanredna moć kod Boga. Tko može biti moćniji kod Boga od onoga koji je imao s nebeskim Ocem zajedničkog sina, s Duhom svetim zajedničku zaručnicu, s Isusom najintimnije veze obiteljskog života, očinsku vlast nad njime ovdje na zemlji? Ko moćniji od onoga, kojemu je Majka Božja i kraljica neba i zemlje bila vjerna zaručnica, kojemu pripada poslije nje najčasnije mjesto na nebu do Boga? Moćna zaštita svetaca kod Boga srazmjerna je veličini ljubavi, što im ju je Bog iskazao. No koga je Isus osim svoje svete Majke mogao više ljubiti od svoga poočima, svoga hranitelja, onoga koji ga je hranio, odijevao, nosio, grlio i branio? Zato je već Pio IX u jednom svojem govoru označio sv. Josipa najsigurnijom nadom Crkve poslije bl. Djevice, a Lav XIII u spomenutoj okružnici ponavlja da se Crkva najviše uzda u njegovu obranu i zaštitu. S druge strane sv. Josip na neki način ima i dužnost da se brine za članove velike Božje obitelji i za nju kao cjelinu, jer je Crkva mistično tijelo Kristovo.

A ko će nam među svecima najviše pomoći da žrtvu sv. Míše prikazemo što dostojnije? Sveti Josip je bio onaj kojemu je bilo povjereno žrtveno Janje, on ga je čuvao i hranio za žrtvu, on ga je i prvi sa svojom svetom zaručnicom prikazao u hramu i žrtvovao Bogu u svojem srcu slušajući bolne riječi Šimunove upravljene Majci: »I mač boli probost će tvoju dušu.« Nije li taj mač toga časa probo i dušu sv. Josipa? A to žrtvovanje ponovilo se više puta na djelu, kada je sv. Josip proživljavao teške časove zaštićujući Isusa od progona Herodova, a i onda kada ga je tri dana tražio po Jeruzalemu. »Sine, — kazala je Isusova Majka — otac tvoj i ja žalosni smo te tražili.« Treba reći da su ove boli bile naglašene i suosjećanjem sv. Josipa sa žalostima njegove ljubljene zaručnice. To su bila prikazanja i žrtvovanja sv. Josipa nebeskom Ocu u zajednici s Isusom i Marijom. Kako da sada on bude odijeljen od njih u liturgijskom žrtvovanju i da se kod tog žrtvovanja ne oda priznanje i ne iskaže štovanje njemu, prvom žrtvova-

teiju? Ako je on za svoga života bio sjedinjen s Isusom i Marijom u svakodnevnim žrtvama života i prinosiima dobrih djela, onda se dolikuje da bude s njima sjedinjen i u ovom žrtvovanju kod svete Mise.

Spomen sv. Josipa u sv. Misi podsjećao bi svećenike na one divne vrline sv. Josipa, s kojima treba prilaziti ovom **žrtvovanju, na čistoću srca, ljubav, poniznost, sjedinjenje sa žrtvom.** Sjetimo se molitve sv. Josipu: O felicem virum, koju Crkva preporučuje svećenicima prije svete Mise. Dobrota i povjerenje Isusovo prema svećeniku u sv. Misi slični su Isusovu odnosu prema sv. Josipu. Koliko bi odnos svećenika prema Isusu trebao biti sličan odnosu sv. Josipa prema Isusu! Kako se ne bi onda svećenik kod tog svetog čina ugledavao u sv. Josipa i zazivao pomoć njegove ljubavi i snagu njegovih vrлина?

Bilo je toliko naravno, što je sv. Josip bio proglašen zaštitnikom svete Crkve. To je u stvari bilo samo priznanje onoga što je sv. Josip oduvijek bio. Sasma je razumljivo što Crkva u starozavjetnom Josipu gleda unaprijed najavljenу ulogu i zadaću novozavjetnog Josipa. Ona se s bezgraničnim pouzdanjem njemu utječe i svakome kaže: *Ite ad Joseph!* Ni jednome svecu nije iskazala toliko povjerenje i priznala toliko dostojanstvo i moć koliko njemu. Ona je to pokazala, kako smo vidjeli, naročito kroz ovih zadnjih sto godina, promičući štovanje sv. Josipa. Dapače danas ni jedan svetac nije toliko slavljen liturgijom svete Crkve koliko sv. Josip. Ipak taj veliki sv. Josip, slavniји i moćniји od svih svetaca i anđela, nije još slavljen u najuzvišenijem liturgijskom činu, što ga svagdano obavlja sveta Crkva u svetoј Misi. Ako Crkva ni jednim drugim činom ne može iskazati veće štovanje i slavu nekom svecu nego prinoseći svetu žrtvu u zajednici s njime i zazivajući njegov zagovor, onda sv. Josipu pripada mjesto u sv. Misi uz spomen njegove svete Zaručnice.

Mi dobro shvaćamo i razloge i osjećaje onih koji su prigodom vatikanskog sabora, a i kasnije molili sv. Oca papu da bi unio ime sv. Josipa u Red sv. Mise. To što nije bilo učinjeno onda, uvjereni smo da može biti učinjeno sada prigodom Vatikanskog sabora. Ako su onda liturgijski obziri zadržavali papu, da dirne u posvećenu starinu teksta Reda sv. Mise, vjerujemo da smjelog sv. Oca papu Ivana XXIII ti obziri ne bi smetali, to manje što je Crkva u zadnje vrijeme sprovela tolike krupne liturgijske reforme, a sprema se i na

nove u vatikanskom saboru. Sveti Otac papa ne krije svoju pobožnost prema sv. Josipu i svoje pouzdanje u njega, pa je II Vatikanski sabor, od kojega mnogo očekuje, stavio pod zaštitu sv. Josipa objelodanivši apostolsko pismo o pobožnosti prema sv. Josipu. Mi s čvrstim pouzdanjem očekujemo da će sv. Josip izvršiti prema vatikanskom saboru svoj zadatak, ali i to da će njemu vatikanski sabor sa sv. Ocem na čelu izraziti svoje priznanje i zahvalnost davajući mu u Redu sv. Mise ono mjesto koje mu pripada po dostojanstvu i moći.

Ovi retci su molba svima onima koji mogu doprinijeti ovoj slavi sv. Josipa, da učine sve što je u njihovoj moći.

O. ANĐELKO prof. FAZINIĆ O. P.

BOGORODICE DJEVICE PREČISTI ZARUČNIK

3. PRVI POSLIJE MARIJE

U prva dva člančića ovog niza sastavaka o sv. Josipu, koji se logično nadovezuju na onaj niz iz prvoga godišta: — *In primis gloriosae... donijeli smo, gotovo u cjelini, Apostolsko pismo Sv. Oca Ivana XXIII o pobožnosti prema sv. Josipu*«.

Sada ćemo pokušati, prema sv. Evanđelju i naučavanju sv. Otaca i priznatih bogoslovaca, u četiri preostala broja ovoga godišta, prikazati lik sv. Josipa i njegov položaj u ekonomiji spasenja, a prema tome i u liturgiji i pastorizaciji. Vidjet ćemo, da je po Božjoj odredbi sv. Josip nerazdruživo povezan s Isusom i Marijom, pa, dosljedno, on mora i u našoj pobožnosti, privatnoj i javnoj, zauzimati osobito mjesto.

1. Prvi put se sv. Josip spominje u prvom Evanđelju — Matejevju — odmah u prvom poglavlju: — *A Jakov porodi Josipa, muža Marije, od koje se rodi Isus zvani Krist* (Mat 1, 16).

U toj kratkoj rečenici sadržana je, kao u nekoj jezgri, sva teologija o sv. Josipu. Josip je *muž Marijin*, a Marija je Majka Isusa Krista, kojemu je onda Josip zakonski otac. Kao takav, morao je biti urešen najodabranijim krepostima i obdaren svim onim naravnim i svrhunaravnim darovima koji su dolikovali poglavici svete nazaretske obitelji; kojemu su se pokoravali Marija i sam Isus, Bog-Čovjek.

Na redak 16. usko se nadovezuje 18. redak: — *A rođenje Isusa Krista bijaše ovako*. — Za tim početkom, nastavlja se dalje i u tom retku i onda u još sedam redaka povijest Isusova